కథా నిలయం
3542
శ్రీకాకుళం

ధర్మ ఆసుపత్రి

అంతకు ముందు వడ్రంగిపని చేస్తున్న పాపారావుకి కిల్లీ కొట్టు పెట్టాలని బుద్ధి కలగటంలో ఆశ్చర్యంలేదు. తన వాళ్లంతా వడ్రంగిపని చేస్తున్నమాట నిజమే! కాని ఆ పని ఏడాదికి ఆరు నెలలు మాత్రమే వుంటుంది. మిగిలిన కాలం అంతా వూరికినే వుండవలసిందే... కిల్లీ కొట్టయితే! తన ఇంటి పక్కనవున్న నరసయ్య కిల్లీ కొట్టు మీద ఇప్పటికి ముప్ఫయి వేలు సంపాదించాడు.

ఈ ఉద్దేశం కలగ్గానే పాపారావు ఆ వూరుపంచాయతీ బోర్డు ప్రెసిడెంటును కలుసుకున్నాడు. ఆయన ప్రాపకంతో నలుగురూ కూడే చోట కాస్త స్థలం సంపాదించి కిల్లీకొట్టు పెట్టాడు. ఎట్లా లేదన్నా నెలకు డెబ్భయి ఎనభై రూపాయలు మిగిలేవి. కొంతకాలం నిర్విచారంగాగడిచిపోయింది. ఒకనాడు దురదృష్టవశాత్తూ సోడాబుడ్డి ఒకటి పగిలి కంటికి ప్రమాదం జరిగింది. వెంటనే ఊళ్లోవున్న డాక్టరుతో మందు వేయిం

చాడు గాని, నయమవలేదు, కాయకాచింది. పైగా ఆ డాక్టరు త్వరలో ఆ గుడ్డు తీయించివెయ్యకపోతే, రెండో కంటికికూడా ప్రమాదం జరుగుతుందని చెప్పాడు. ఆ మాట వినగానే పాపారావుకి ప్రపంచం అంతా అంధకార బంధురం అయింది. వెనక జీవితం వొక్కసారి కళ్ళకు కట్టినట్టయింది. భారతదేశంలో ఎక్కడికివెళ్ళినా, ఎటుచూచినా వినబడే కేక వొకటి ఉంది. అది వినబడింది—"కళ్లులేని కబోదిని బాబూ"

"కన్నుతీయించుకోవాలంటే డాక్టర్లు ఇక్కడలేరట్రా" అని గోడుపెడుతున్న తండ్రిమాటనుకూడా పాటించకుండా మద్రాసు బయలుదేరాడు.

౨

మద్రాసులో పాపారావుకి వొక స్నేహితుడున్నాడు అతడు సినిమాల్లో జేరాలని వొచ్చాడు. అతని సహాయంతో వొక వైద్య విద్యార్థిని పరిచయం చేసుకుని ఆయనద్వారా ధర్మాసుపత్రికి వెళ్ళాడు... అక్కడి డక్టరుతో జరిగిన సంగ తంతా చెప్పాడు. ఆ డాక్టరు సరిగ్గా చూచీ చూడకుండానే... "ఇంకా ముదరలేదు; రెండు నెలలుండి రా" అన్నాడు.

"మా వూళ్ళో డాక్టరు ఆలస్యం అయితే రెండో కంటి క్కూడా ప్రమాదం వొస్తుందని చెప్పాడండీ" అని నసిగాడు పాపారావు.

"అయితే అక్కడే చేయించుకోకపోయావ్?" అనికోప గించుకున్నాడు డాక్టరు.

"తమరు గొప్పడాక్టర్లని..."

"ఇంకేం! నా మాట నమ్మి... కన్ను యిప్పట్లో ఆపరేట్ చెయ్యటానికి వీల్లేదు."

"తమరు ఇంకోసారి చూసి..."

"అక్కడ చూట్టానికేముంది?" అని విసుక్కున్నాడు డాక్టరు... అంతే. పాపారావు నిర్విణ్ణుడయ్యాడు.

యింటికి తిరిగి వొచ్చేటప్పుడు తన బాధ—తనకు సహాయంగా వొచ్చిన వైద్య విద్యార్థితో చెప్పుకున్నాడు—

"మీ వూళ్ళో డాక్టరు చెప్పినమాటే నిజం అయివుంటుంది నా అభిప్రాయంకూడా వెంటనే ఆపరేట్ చెయ్యక పోతే రెండోకంటికూడా ప్రమాదం జరుగుతుందనే" అన్నాడు.

"మరి ఈ డాక్టరుగారు...."

"ఈ డాక్టరు పెద్దడాక్టరే కాని ఉచిత వైద్యం అవటం వల్ల పనిలో ఆయనకు ఇంట్రెస్ట్ పోయింది... వీలైనంతవరకు పని తగ్గించుకొని యింటికి వెళ్లాలని చూస్తుంటాడు."

ఆ రాత్రి పాపారావుకి నిద్రపట్టలేదు. తన రెండోకన్ను పోయే వీలున్నా డాక్టరు ఇంత నిర్లక్ష్యంచేశాడు. ఆస్పత్రిలో పనిచేస్తున్నందుకు ఆయనకు జీతం వొస్తూనేవుండె. పోనీతనకు ఏదో చిన్న జబ్బుకాదాయె. శాశ్వతంగా గుడ్డివాడయి పోవటం! చచ్చేవరకూ ప్రపంచం పూర్తిగా కనపడకుండాపోవటం! బతికినన్నాళ్ళూ గాఢాంధకారంలో బతకటం. డాక్టరుఇంత నిర్లక్ష్యం ఎలా చెయ్యగలిగాడు. ఒకవేళ యీ డాక్టరుగారు

చెప్పిందే నిజమేమో! నిజంగానే ఆపరేషన్‌కి యింకా కొన్నాళ్లు ఆగాలేమో!

ఈ అనుమానాలే తన స్నేహితుడికి చెప్పాడు. అతను, "ఇంకొక డాక్టరుకి చూపిద్దాం" అన్నాడు.

3

మర్నాడు ఆ వైద్యవిద్యార్థి సహాయంతో యింకొక ఆస్పత్రికి బయలుదేరాడు. అదీ ధర్మాసుపత్రే కాని ఆ డాక్టరు మంచివాడుగా కనుపించాడు. మర్యాదగా మాట్లాడి, శ్రద్ధగా పరిశీలించి, వెంటనే ఆపరేషన్ జరగాలని చెప్పాడు. ఆస్పత్రిలో జేర్పించాడు. ఆపరేషన్ పూర్తి అయింది. పుండు నయం అయ్యేదాకా ఆస్పత్రిలోనే వుండాలన్నాడు డాక్టరు. వైద్య విద్యార్థి, ఆపరేషన్ దిగ్విజయంగా జరిగిందనీ, నాలు గయిదు రోజుల్లో డిశ్చార్జి చేస్తారనీ, భయపడవలసిన అవసరం లేదనీ ధైర్యంచెప్పి వెళ్లాడు. మళ్లీ మర్నాడు కలుసుకుంటా నన్నాడు.

మద్రాసు వచ్చిన ఇన్నాళ్లకు పాపారావుకి సంతోషం కలిగింది. కాని యెంతసేపు? రోగుల గదిలో అడుగుపెట్టేటప్ప టికి గుండె గుభేలుమన్నది. రోగుల మంచాలు వరుసగా వున్నాయి. అందరూ కంటిజబ్బువాళ్ళే. రకరకాల కళ్లు, రక రకాల ఆకారాలు. గదిమధ్య అలాగే నుంచొనిపోయాడు పాపారావు.

"రూపాయి పావలా యిచ్చుకోండి" అన్నాడు వెంట వచ్చిన వార్డర్ బాయ్.

"ఎందుకు?" అడిగాడు వెంటవున్న తన స్నేహితుడు.

"ఇక్కడ వుంటానికి ఫీ" అన్నాడు వార్డర్ బాయ్—ఈ మాత్రం తెలియనివాళ్ళు యిక్కడికి యెట్లా వొచ్చారు? అన్నట్లు.

"జేర్చమని డాక్టరు నీతోనే చెప్పారుగా" అన్నాడు తన స్నేహితుడు.

"చెప్పారు... సరిపోయె... అడ్మిషన్ ఫీ ఇవ్వటానికేమి టయ్యా యీ పేచీ.... మొహామొహాలు చూసుకుంటారు?" అని విసుక్కున్నాడు వార్డర్ బాయ్. ఎందుకొచ్చిన గొడవ అని ఇచ్చివేశాడు పాపారావు ఎంత ధర్మాసుపత్రి అయితే మాత్రం ఈ మాత్రం ఇచ్చుకోవలసి వుండకుండా వుంటుందా అనుకున్నాడు పాపారావు. ఆ వార్డర్ బాయ్ మరొకరికి అప్ప గించి వెళ్ళిపోయాడు.

"ఆరున్నర ఇవ్వండి" అన్నాడు రెండో అతను. పాపా రావు గానీ, అతని స్నేహితుడుగాని ఈసారి "ఎందుకు?" అని అడగటానిక్కూడా భయపడ్డారు. వార్డరు అడిగీ అడగ్గానే దగ్గర్లోవున్న రోగులు మొదలుపెట్టారు—

"మేమందరం యిచ్చుకోలా?"

"లేకపోతే మంచంగించం దొరకమంటే ఎట్లా దొరుకు తుంది?"

"ఆ మాటకొస్తే వొక్కపని జరుగుతుందా? అతను చెప్పకుండా డాక్టరు వొక్క అడుగ్గూడా వెయ్యడు."

"ఒకవేళ రేపు కంటికేదన్నా ప్రమాదమే వొచ్చిందనుకో..."

ఇక ఆ మాటలు వినలేకపోయాడు పాపారావు. ఆరున్నరా చెల్లించుకున్నాడు. నాలుగురోజులయింతర్వాత డాక్టరు అతన్ని డిశ్చార్జి చేశాడు. ఒక చీటీ వ్రాసియిచ్చి, ఒక నెల రోజు లయింతర్వాత ఫలానాకొట్టుకు వెళ్తే గాజుకన్ను పెడ తారని చెప్పాడు. తన స్నేహితునితోనూ, వైద్యవిద్యార్థితోనూ ఆసుపత్రినుంచి బయటపడ్డాడు పాపారావు. ఇంటికి వెళ్ళేటప్పుడు పాపారావు యధాలాపంగా ఆసుపత్రిలో జరిగిన సంగతులను వైద్యవిద్యార్థితో చెప్పాడు. అతను, "అక్కడ వొక దమ్మిడీ యివ్వవలసిన పనిలేదు. మిమ్మల్ని అమాయకుల్ని చేసి మీ దగ్గర డబ్బులాగేశారు" అని చెప్పి తనస్నేహితునితో "ఇదేమిటోయ్... నువ్వుండికూడా యిలా చేశావ్!" అని అడిగాడు. తనస్నేహితుడు ఈ విధంగా జవాబుచెప్పాడు. "నువ్వు చెప్పేది నిజమేనోయ్. కాని వాళ్ళడిగిన డబ్బివ్వకపోతే అక్కడ వొక్క క్షణంకూడా వుంటానికి వీలున్నట్లు లేదు. పై అధికారులకు రిపోర్టు చేద్దాం అంటే అంతా కలిసే చేస్తున్నట్లు కనిపించింది... ఇక రభస జరగటం దేనికని ఊరుకున్నాను."

డబ్బు కాస్త ఖర్చయినా, వొచ్చిన పని సక్రమంగా జరిగిందని వైద్యవిద్యార్థి సంతోషించాడు.

౪

ఆ నెలరోజులూ మద్రాసులోనే వుండిపోయాడు పాపారావు. తండ్రి, "వెళ్ళి అక్కడే కూర్చున్నావు! నా కిక్కడ యింటిపనికి, కోర్టుమీదకు వెళ్ళటానికి తూగటంలేదు" అని ఉత్తరం వ్రాసినా, ఇంతలో వెళ్ళి రావటం ఎందుకని వెళ్ళలేదు పాపారావు. కాలక్షేపానికని తన స్నేహితునితో అక్కడికీ ఇక్కడికీ వెళ్తోస్తుండేవాడు. మద్రాసు వాతావరణం అతనికి గిట్టలేదు. ఎక్కడికి వెళ్ళినా ఎవరోఒకర్ని నిందించుకోవటం వొకరిమీద వొకరు అపవాదులు వేసుకోవటం, డబ్బుకోసం ఏ పనైనా చెయ్యటానికి సిద్ధపడటం తప్ప మరేమీ కనిపించలేదు. అతనికి విసుగు పుట్టింది. ఉండటం కష్టం అనిపించింది. 'నెలరోజులు చిటికలో వొస్తయ్' అనుకున్న పాపారావుకి గాజుకన్ను పెట్టేరోజు అతిభారంగా దగ్గరకు వొచ్చింది. ఆ రోజు తన స్నేహితుణ్ణి, వైద్యవిద్యార్థిని తీసుకొని డాక్టరు చెప్పిన కొట్టుకి వెళ్ళాడు...నాలుగున్నర రూపాయిలు ఇచ్చి గాజుకన్ను ఒకటి కొన్నాడు. 'కన్ను పెట్టటం మాకు చేత కాదు. మా డాక్టరుగారు వొచ్చేవరకూ వుండండి' అనికొట్టువాళ్ళు చెపితే అక్కడే కూచున్నాడు. కాసేపటికి డాక్టరు వొచ్చాడు. ఆ డాక్టరు తనకు ఆపరేట్ చేసినడాక్టరే. వొచ్చినప్పటినుంచీ తన్ను ఎరుగనట్టే ప్రవర్తించాడు.

"ఆపరేట్ చేయించి ఎన్నాళ్ళయింది?"

"నెలరోజు లయింది" అని చెప్పాడు వైద్యవిద్యార్థి.

"ఎవ్వరిదగ్గర చేయించారు?"

"మీరేగదండీ చేసింది" అని చెప్పి ఆయన వ్రాసి యిచ్చిన రసీదు చూపించాడు వైద్యవిద్యార్థి.

"ఓహో!" అన్నాడు డాక్టరు. అంతే. ఇక కదలడు, మెదలడు. పాపారావుకి ఆశ్చర్యం వేసింది. డాక్టరు మరొకరితో మాట్లాడుతూ కూచున్నాడు. కొట్టతను వాళ్ళని లోపలకు పిలిచి, "కన్ను పెట్టినందుకు పదిహేను రూపాయి లివ్వాలి" అన్నాడు.

"ఆపరేషన్ చేసింది ఆయనే" అన్నాడు తన స్నేహితుడు.

ధర్మాసుపత్రిలో డాక్టరుగా ఆపరేట్ చేశారు. అందుకని మీ దగ్గర డబ్బు పుచ్చుకోలేదు. ఇప్పుడు గాజుకన్ను పెట్టటం తమ వ్యక్తిగత హోదాలో చేస్తున్నారు. కాబట్టి మీరు పదిహేను రూపాయీ లిచ్చుకోవాలి" అన్నాడు.

"ఈ పనికూడా ఆసుపత్రిలోనే చేయించుకుంటే..." అని అడిగాడు తను.

"అక్కడైతే ఉచితంగానే చేస్తారు."

"అయితే అక్కడే చేయించుకుంటాను" అన్నాడుతను.

"చేయించుకో."

పాపారావు యింటికి వొచ్చాడు.... మనస్సులో చాలా బాధగావుంది. ఇంటిదగ్గరనుంచి అతను బయలుదేరినప్పుడు మద్రాసు ఆసుపత్రులన్నా, వైద్యులన్నా ఒక అభిప్రాయం ఉండేది. తాను మద్రాసు వస్తేవాలు తన కంటివిషయం జరగ

వలసిందంతా సక్రమంగా జరిగిపోయినట్లే అనుకున్నాడు. కాని ఇక్కడ పరిస్థితులు అలా లేవు. యెవరిమట్టుకు వారికి తమ సంపాదనకు తన కన్నొక సాధనం. ఆపదలో ఉన్న వ్యక్తి ఒకడు దొరకనే దొరికాడు. ఆ వ్యక్తి తమ చేతుల్లోనుంచి తప్పించుకొనేలోగా యెంత సంపాదించగలం అనే తాపత్రయమే తప్ప ఒక వ్యక్తి శాశ్వతంగా గ్రుడ్డివాడై పోతున్నాడే... ఒక వ్యక్తి జీవితం శాశ్వతంగా అంధకారబంధురం అయిపోతూవుందే అనే ఆవేదన ఎవ్వరికీ ఉన్నట్టు కనుపించదు. ఆలోచించినకొద్దీ అతనికి మరీ అనుమానా లెక్కువైనై... తన కన్ను నెపంతో పదిహేను రూపాయలు సంపాదిద్దామని గదా డాక్టరు గాజుకన్ను ఆసుపత్రిలో పెట్టకుండా సొంత కొట్టుకు రమ్మన్నాడు. పదిహేను రూపాయలకు యిటువంటి పనికి పూనుకున్న మనిషి మళ్ళీ తను ఆస్పత్రికి వెళితే పని సరిగ్గా చేస్తాడా? డబ్బివ్వక మళ్ళీ ఇక్కడకు వొచ్చాడనే కోపంతో తన కంటినేం చేస్తాడో!!

ఈ అనుమానం పాపారావు తన స్నేహితునితో చెప్పాడు.

"ఆఁ అలా చెయ్యడు," అన్నాడు తన స్నేహితుడు.

"ఎందుకు చెయ్యడు... నా కన్ను బాగుపడటం కంటే తనకు వొచ్చే పదిహేను రూపాయీలు ముఖ్యమనుకున్న మనిషి యెందుకు చెయ్యడు!"

దీనికి తన స్నేహితుడు జవాబు చెప్పలేకపోయాడు— "పోనీ ఇంకొక డాక్టరుతో పెట్టిద్దాం" అన్నాడు.

ఇందుకు పాపారావు ఒప్పుకోలేదు... అతనికి మనుష్యుల్లో నమ్మకం పూర్తిగా పోయింది. ఆపరేషన్ తన దగ్గర చేయించుకోకుండా, ఇంకొకరి దగ్గర చేయించుకున్నాడనే కోపంతో ఈ డాక్టరు సరిగ్గా చెయ్యకపోతే!....మళ్ళీ వొస్తే, మళ్ళీ డబ్బు పుచ్చుకోవొచ్చనే కోరికతో చెయ్యటంలో ఏదన్నా లోపం చేస్తే? తాను మద్రాసుచుట్టూ ఎన్నిసార్లు తిరగాలి!

“నా కిక్కడ వైద్యం ఇక వొద్దు...గాజుకన్ను పెట్టటమే గద. మన వూళ్లో డాక్టరుతోనే పెట్టించుకుంటాను,” అన్నాడు.

“అతను మాత్రం సరిగ్గా చేస్తాడనే నమ్మకం ఏమిటి?” అడిగాడు తన స్నేహితుడు.

“ఎప్పుడూ ఎదురుగా కనపడేవాడు. బాగా చెయ్యకపోతే ఏమంటామో అనే భయమన్నా ఉంటుంది. ఏమన్నా జరిగినా మాటిమాటికీ మద్రాసుచుట్టూ తిరగవలసిన అవసరమన్నా తప్పుతుంది,” అన్నాడు తను.

ఇన్నాళ్ళు మద్రాసులో వుండి, ఇంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టుకొని తీరా కన్ను కట్టించుకోకుండా వెళితే బాగుండదనీ, ఇంట్లోవాళ్లూ, ఊళ్లోవాళ్లూ డబ్బు దుబారా చేశావని నిందిస్తారనీ, తను అనుకున్నంత దుర్మార్గం జరగదనీ, స్నేహితుడు ఎంత చెప్పినా పాపారావు వినలేదు. ఇక వొక్క రోజుకూడా మద్రాసులో ఉండనని చెప్పి, ఆనాడే ప్రయాణంకట్టి తన ఊరు వెళ్ళిపోయాడు.

అతను వెళ్ళిపోయిన చాలా రోజులవరకూ పాపారావు సంగతి ఏమీ తెలియలేదు అతని స్నేహితునికి. మొదట ఉత్తరంకోసం కొన్నాళ్లు నిరీక్షించాడు గాని క్రమక్రమేణా తన సినిమా గొడవల్లో పడి ఆ విషయమే మరిచిపోయాడు. ఒకనాడు తన స్నేహితుడు మరొకడు మద్రాసువస్తే అతన్ని అడిగి పాపారావుసంగతి తెలుసుకున్నాడు. అతను చెప్పాడు ... మద్రాసునుంచి వొచ్చీ రాగానే ఊళ్ళో వున్న డాక్టరుతో గాజుకన్ను పెట్టించుకున్నాడట అది సరిగ్గా పెట్టటం చేతగాకపోవటంవల్ల ప్రుడై, సెప్టిక్ అయి చివరికి రెండోకన్ను కూడాపోయి, "కళ్లులేని కబోది" అయ్యాడట. ప్రస్తుతం కస్సుబుస్సు మంటూ కదిలించిన ప్రతివాళ్లని నానా దుర్భాషలూ ఆడుతూ, తన జీవితం - తనచుట్టూ వున్నవాళ్ల జీవితం నరకంచేస్తూ బతుకు వెళ్ళబోసుకుంటున్నాడట ...